

Strategie van de (bijna) Gemiste Kansen?

Terwijl we de mond vol hebben van het ontwikkelen van een 'hub' of marktplaats voor gas als onderdeel van de strategische positionering van Nederland als gasland, lijken we de boot te missen bij enkele belangrijke projecten die deze ambitie dichterbij zou kunnen brengen. Geen enkele Nederlandse partij is betrokken bij de aanleg van de 'Baltic pipeline' vanuit Rusland naar Duitsland, terwijl de stijgende gasbehoefte van het Verenigd Koninkrijk en de belangstelling van Britse zijde voor de aanvoer van gas uit Rusland nog eens werd onderstreept tijdens het recente bezoek van de Russische president Vladimir Poetin aan EU-voorzitter Tony Blair.

Door
Coby van
der Linde

Met de aanleg van de Balgzand-Bacton pijpleiding (BBL) zou je toch verwachten dat het aantrekkelijk is om de Baltic via de BBL door te trekken naar het VK en dat Nederlandse partijen hierbij betrokken zouden zijn. Temeer omdat Nederland mogelijkheden heeft om opslag voor gas te realiseren in (bijna) lege gasvelden en een belangrijke bijdrage kan leveren door gasdiensten te verlenen op het Russische gas voor de Noordwest-Europese markt. Dat is althans de vertaling van de visie die ik lees in het Energierapport 'Nu voor Later' van het ministerie van Economische Zaken.

Nu voor later

Op pagina 51/52 van 'Nu voor Later' staat het als volgt: "Om onze sterke positie als gasland optimaal te benutten, is het van groot belang dat er in of bij Nederland een marktplaats ontstaat, waar gas gemakkelijk kan worden verhandeld. Ook moet er een goede infrastruc-

tuur (lees: opslag en pijpleidingen, auteur) zijn, die de handelsfunctie ondersteunt." Met de aankondiging enige weken geleden welk consortium de Baltic pijpleiding gaat aanleggen, moet geconstateerd worden dat de zinsnede 'in of bij Nederland' op dit moment vooral gelezen moet worden als bij en rond Nederland, want Nederland valt voorlopig buiten de boot. We zijn afgetroefd door Duitsland, Rusland of door onszelf.

Nederland is in vergelijking met Duitsland een klein land, maar in gas zijn we aanzienlijk groter. De strategische positionering van Groningen en de belangrijke gasdiensten die Nederland kan verlenen voor de Noordwest-Europese markt door het verder ontwikkelen van gasopslagen en pijpleidingen, zijn belangrijke bezittingen. Samen met de Duitsers, als grootste afnemer van Russisch gas, en de Russen moet het toch mogelijk zijn deze rijke have ook in de toekomst te kunnen uitbaten. Dit vergt echter Nu een strategische opstelling voor Later. De overheid erkent immers dat het verkeren in een gasrijke omgeving ook bijdraagt aan de Nederlandse voorzieningszekerheid. Bovendien kan het de levensduur van deze belangrijke

industrie voor Nederland aanzienlijk verlengen.

Aan tafel

Dergelijke grote projecten vergen veel tijd en inspanning van het bedrijfsleven, maar ook van de politiek, om een serieus plekje aan tafel te krijgen. Nadat vorig najaar de Yukos-kogel door de kerk was en de regering de invloed in de energie-industrie vergrootte, was duidelijk dat Rusland voortvarend de nieuwe energiestrategie zou uitvoeren. De Noren (in de ontwikkeling van het grote gasveld Shtockman) en de Duitsers moeten al langer tot dit inzicht gekomen zijn en hebben veel tijd geïnvesteerd in het creëren van een aantrekkelijk voorstel voor Gazprom en Rusland. Zij hebben er kennelijk voor kunnen zorgen dat van iedereen die ertoe deed in de sector met de neus in dezelfde richting stond.

De eerste ronde is voorbij. Het is nu aan de Nederlandse politiek en de

bedrijven om te zorgen dat we alsnog van de tweede naar de eerste rij opschuiven. Men moet dan wel de visie delen dat het deel uitmaken van de nieuwe gasstromen uit Rusland naar de Noordwest-Europese markt een belangrijk onderdeel is van de toekomstige positie van Nederland als sterk gasland en in de gasrotonde. De Noren hebben laten zien met Shtockman dat een strategisch partnerschap met Rusland mogelijk is. Nederland zal snel een strategische keuze moeten maken en de neuzen niet alleen moeten tellen maar ook in richting bij moeten stellen, zodat een poging zo laat in de onderhandelingen substantieel te participeren, nog een kans maakt. ■

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energieraad.

Topoverleg

De Russische president Vladimir Poetin op bezoek bij de voorzitter van de Europese Unie, de Britse premier Tony Blair. De bijeenkomst stond in het teken van de groeiende afhankelijkheid van de EU voor gas en olie uit Rusland. Poetin brengt begin november een bezoek aan Nederland.